Region Midtjylland

Skitse til Den regionale Udviklingsplan

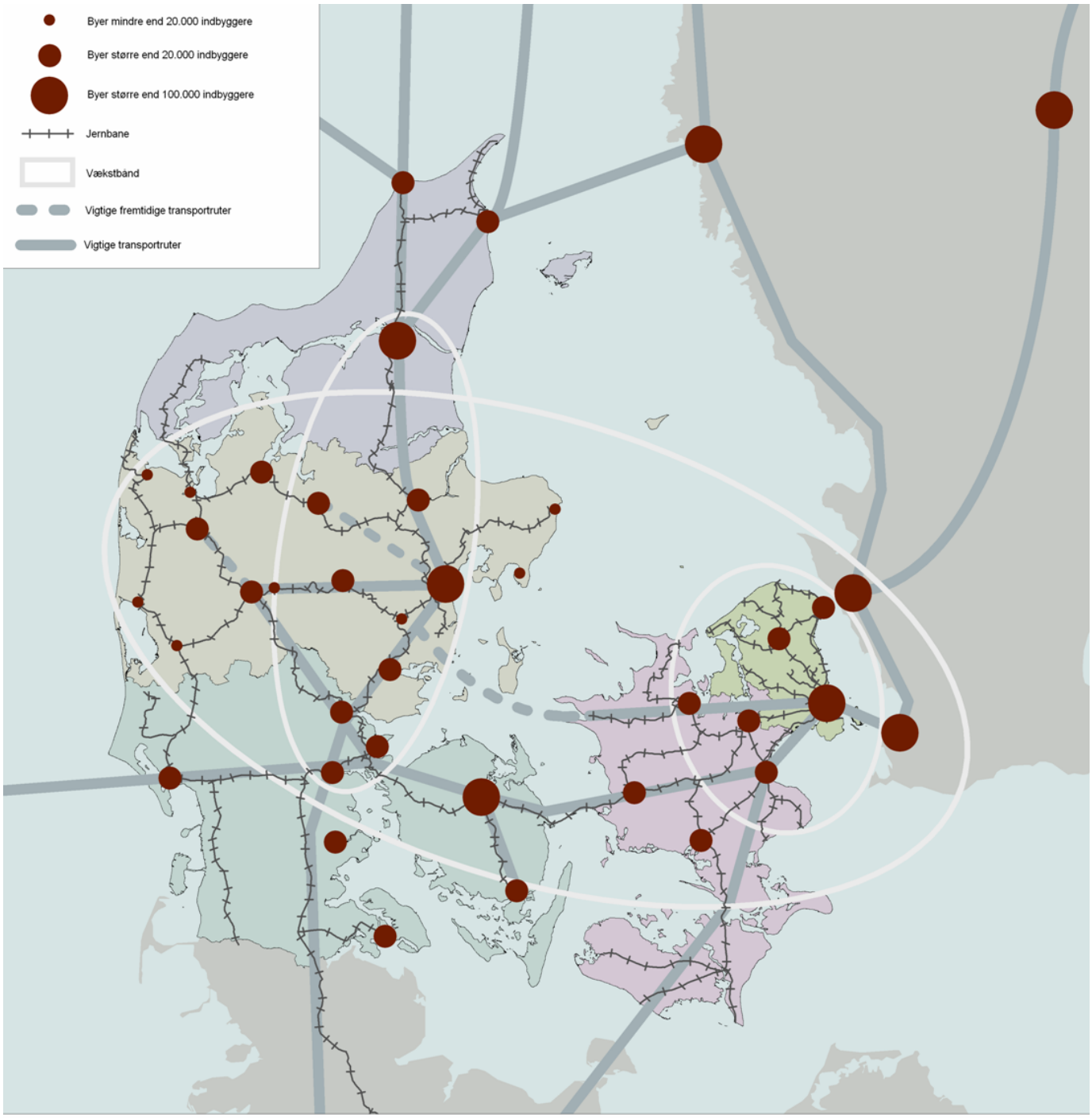
Bilag

til Kontaktudvalgets møde den 31. august 2007

Punkt nr. 7

FORELØBIG SKITSE TIL

DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN FOR REGION MIDTJYLLAND

FORELØBIG SKITSE TIL DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN

FOR REGION MIDTJYLLAND

AUGUST 2007

1. FORORD

Den regionale udviklingsplan opstiller visioner for den ønskede udvikling i Region Midtjylland, og vil efter sin vedtagelse være retningsgivende for regionsrådets politik på områder vedrørende regional udvikling. Den regionale udviklingsplan vil blive fulgt op af regionsrådet med en handlingsplan med tilhørende økonomi. Det kan eksempelvis være forslag til initiativer over for stat og kommuner samt ved at bruge økonomiske midler med hjemmel i sektorlovgivning – f.eks. på kultur- og uddannelsesområdet. I den forbindelse er der kommet væsentlige bidrag fra borgerinddragelsesprocessen ”Anna Amalia”, der vurderes i lyset af Den regionale udviklingsplan.

Den regionale udviklingsplan tager afsæt i erhvervsudviklingsstrategien fra Vækstforum for Region Midtjylland og beskæftigelsesstrategien fra Beskæftigelsesrådet for Region Midtjylland.

Desuden er Den regionale udviklingsplan Region Midtjyllands indspil til landsplanlægningen.

Samarbejdet mellem kommuner og region giver gode muligheder for, at de kommunale planstrategier afspejles i Den regionale udviklingsplan, og at kommunale planstrategier og kommuneplaner har et regionalt perspektiv.

Derudover vil et tæt samarbejde mellem region og kommuner tilføre Region Midtjylland yderligere vægt udadtil i forhold til folketing, regering, centraladministration og EU.

Planloven beskriver opgaven med Den regionale udviklingsplan på en så rummelig måde, at det i høj grad er muligt for kommuner og region at tage udgangspunkt i de særlige styrker og forhold, der adskiller Region Midtjylland fra resten af Danmark.

Den regionale udviklingsplan skal på baggrund af en helhedsvurdering beskrive en ønskelig udvikling for regionens byer, landdistrikter og udkantsområder – samt for:
- *Uddannelse og arbejdskraft*
- *Kultur og erhverv, herunder turisme*
- *Natur og miljø, herunder rekreative formål*

Den regionale udviklingsplan skal redegøre for:
- *Sammenhængen mellem den fremtidige udvikling og den statslige og kommunale planlægning for infrastruktur,*
- *Sammenhængen mellem regionens eventuelle samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder om plan- og udviklingsmæssige emner,*
- *De handlinger, som regionsrådet vil foretage som opfølgning på Den regionale udviklingsplan.*

Kilde: Planloven

Den regionale udviklingsplan skal blandt andet sikre sammenhæng med:
- Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi
- Beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi
- De lokale aktionsgruppers udviklingsstrategier, Landdistriktsprogrammet
- Lokale og regionale Agenda 21 strategier
- Andre regionale strategier og planer, eksempelvis for uddannelse og kultur.

2. INDLEDNING

Med henblik på at rumme de væsentligste elementer i Landsplanredegørelsen og sikre afsæt i Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi foreslås det, at hvert enkelt virkeområde i Den regionale udviklingsplan ses i forhold til følgende strategiske perspektiver:

2a. Strategiske perspektiver

1. Et sammenhængende Danmark

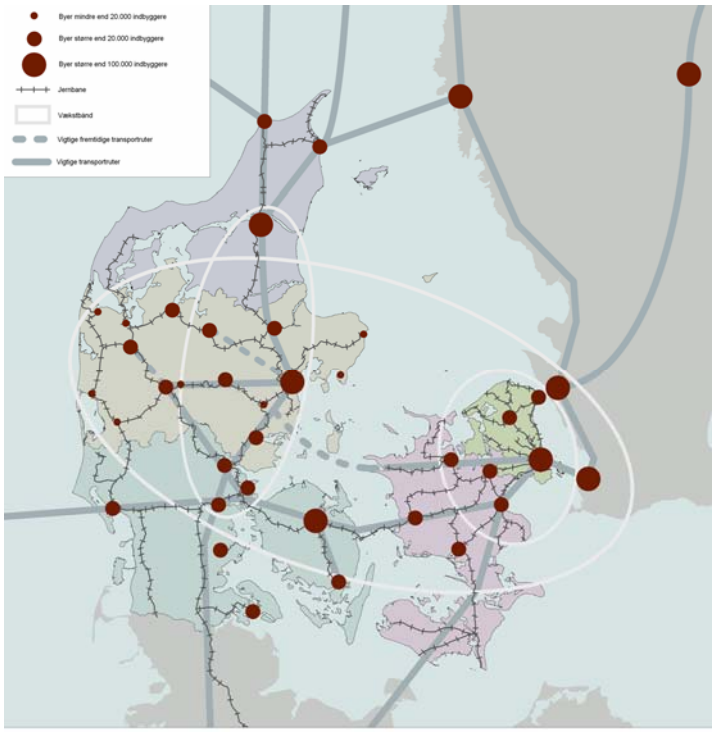
Det østjyske bybånd og Hovedstadsregionen er Danmarks to vækstcentre, og der opereres med to selvstændige centre i landsplanlægnings-initiativer. Det vil i et 25 års perspektiv stadig være i disse to områder, der vil have en særlig koncentration af forudsætninger (blandt andet arbejdspladser, arbejdskraft, viden mv.) for at tiltrække vækst.

Den regionale udviklingsplan kan med afsæt i Vækstforums vision om en international vækstregion understøtte Region Midtjyllands placering i et sammenhængende Danmark. Med andre ord ét sammenhængende vækstcenter og metropol i Danmark. Det gælder for erhvervsudviklings-området, men også for de øvrige områder, kommuner og region m.fl. vil beskæftige sig med i Den regionale udviklingsplan, eksempelvis strategier for uddannelsesområdet.

Et forslag til en overordnet vision for Den regionale udviklingsplan kunne være:

Region Midtjylland er i år 2030 en international vækstregion i et sammenhængende Danmark

Visionen om et sammenhængende Danmark kan eksempelvis betyde, at kommuner og region på infrastrukturområdet arbejder for, at vækstkooridoren mellem det østjyske bybånd og Hovedstadsregionen får en optimal infrastruktur, der binder to - i internationale sammenhænge – mindre vækstcentre sammen til én dansk/svensk metropol. På endnu længere sigt vil en udvidelse af en sådan metropol måske også kunne omfatte dele af Norge og Tyskland.

2. Byerne som katalysatorer for vækst

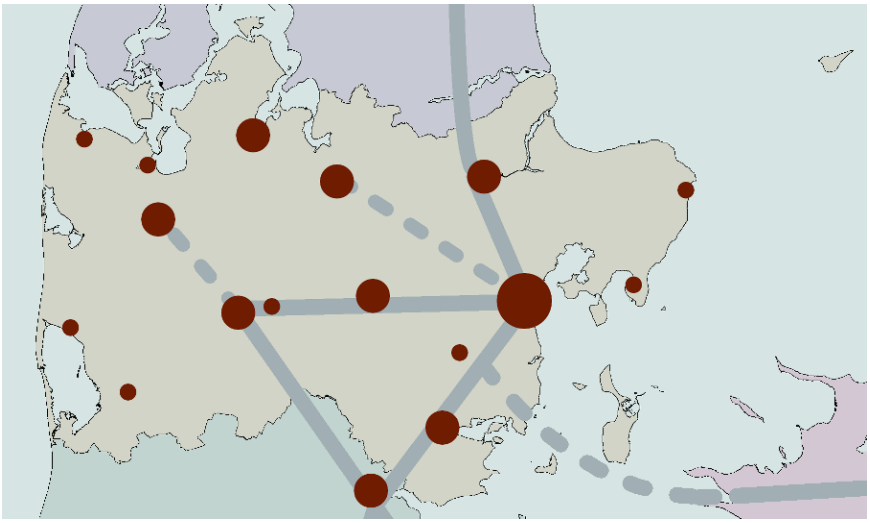
Både strategiske og konkrete initiativer på områder som uddannelse og arbejdskraft, kultur og turisme samt natur og miljø kan styrkes, hvis byernes rolle for den regionale vækst udnyttes optimalt. Investeringer og arbejdspladser søger ind til bycentrene, og byerne konkurrerer med hinanden nationalt og internationalt. Byernes specialiseringsgrad vil være afgørende for fortsat vækst og udvikling.

Med større pendlingsregioner har de mellemstore byer mere og mere hver deres rolle og udviklingsmuligheder i forhold til et helt netværk af andre byer i samme pendlingsregion. Et eksempel er Århus, der sammen med Trekantområdet er lokomotivet i det østjyske bybånd. Det betyder, at en række mindre byer udvikler sig i forhold til deres rolle i det netværk af byer, som bybåndet består af.

Kommuner og region kan gøre en forskel i Region Midtjylland ved at arbejde systematisk med byernes roller, udvikling og arbejdsdeling, når der skal investeres i forskellige former for uddannelses- og forskningsinstitutioner, kulturelle fyrtårne, infrastruktur, natur og miljø, turisme osv.

Hvis der i Den regionale udviklingsplan kan etableres en fælles anerkendelse af hhv. de nuværende og fremtidige byroller, der er på de forskellige virkeområder, vil kommunerne indbyrdes og/eller sammen med regionen være en endnu mere troværdig aktør over for borgere og virksomheder i regionen, idet der vil kunne etableres højere grad af sammenhæng mellem eksempelvis fysisk infrastruktur og placering af uddannelsesinstitutioner, kulturelle fyrtårne mv.

Udadtil vil en strategisk tilgang til regionale bymønstre på alle virkeområder gøre parterne i Den regionale udviklingsplan til en endnu mere troværdig aktør over for folketing, regering, central-administration, interesseorganisationer, EU m.fl., fordi der tales med én stemme.

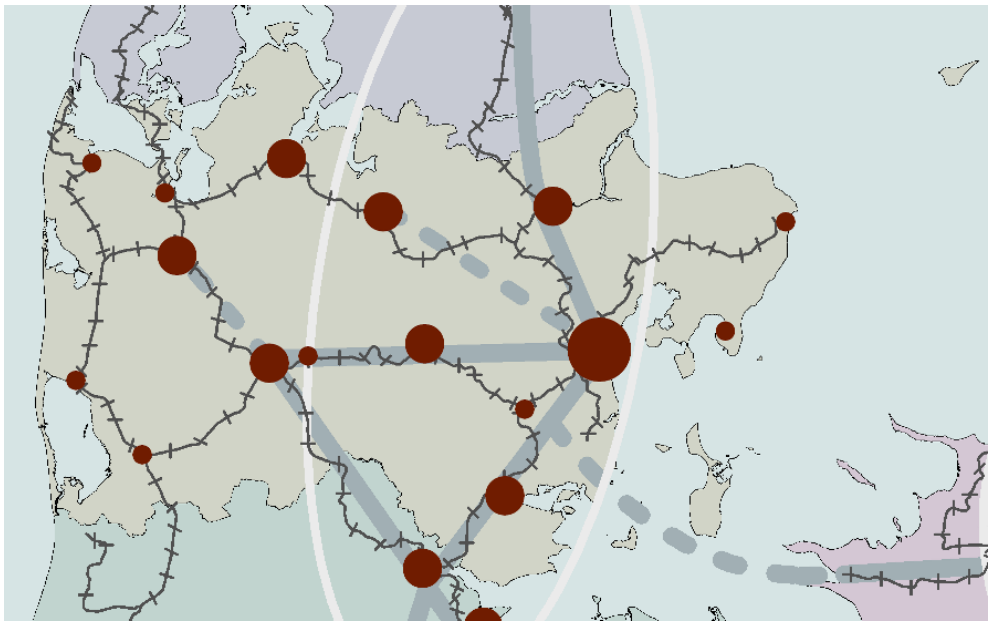
3. Lokale og regionale styrkepositioner med positiv effekt for landdistrikter

Termen ”yderområder” kan i en regional sammenhæng utilsigtet signalere, at disse områder ligger på det yderste i mere end en forstand. Derfor foreslås det, at Den regionale udviklingsplan bruger termen ”ikke-bynære landdistrikter”, der ofte har andre udfordringer og potentialer sammenlignet med bynære landdistrikter.

Det er ikke hensigten med Den regionale udviklingsplan, at der balanceres ressourcemæssigt mellem byer og landdistrikter. Men for at sikre en optimal brug af landdistrikters ressourcer som arbejdskraft, natur, stilhed, mørke, rekreativitet, drikkevand, kultur, viden osv. kan det overvejes, om Den regionale udviklingsplan skal stille krav om afsmittende effekt for landdistrikter på områder dér, hvor det er relevant.

Et eksempel er, at der på uddannelses- og forskningsområdet investeres markant i Aarhus Universitet, og at Aarhus Universitet til gengæld er opmærksom på rollen som bærer af videnbroer til virksomheder uden for det østjyske bybånd, hvilket er til gavn for begge parter.

Et andet eksempel er sammentænkning af den eksisterende infrastruktur i ikke-bynære landdistrikter og kommende infrastruktur-initiativer koncentreret om byer og bynære landdistrikter til gavn for mobiliteten i hele regionen. Det kunne være en opgradering af det midtjyske jernbanenet med henblik på at sikre samspil mellem by-, arbejdskraft-, og uddannelsespolitiske tiltag.

Det foreslås, at Den regionale udviklingsplan indeholder visioner for hhv. den ønskede udvikling i byer, bynære landdistrikter og ikke-bynære landdistrikter som dele af en vision om en sammenhængende midtjysk region.

Det betyder, at virkeområderne i Den regionale udviklingsplan skal forholde sig til det enkelte områdes bidrag til visionen for den ønskede udvikling i hhv. byers, bynære landdistrikter og ikke-bynære landdistrikter.

Forslag til en vision:

…..for byer:
….. bynære landdistrikter:
…... ikke-bynære landdistrikter:

[udestår, vil afhænge af de enkelte områders bidrag]

2b. Bærende samarbejdsperspektiver
Kommuner og region har fastlagt overordnede principper for samarbejde for at sikre, at visionen omsættes til konkrete strategiske virkeområder og at disse virkeliggøres.

Det primære samarbejdsprincip er, at Den regionale udviklingsplan tager udgangspunkt i styrkepositioner.

På denne måde forventes det, at Den regionale udviklingsplan kan tilpasse indsatsen til de forskellige vilkår for udvikling i byer og landdistrikter, både de bynære og ikke-bynære.

Derudover foreslås yderligere samarbejdsprincipper, der skal være kendetegnende for samarbejdet om Den regionale udviklingsplan for Region Midtjylland:

1. **Vi vil** sikre kvalitet i udforskning og udvikling af potentialer med fornyelse, og udsyn samt bæredygtighed som de grundlæggende værdier.

2. **Vi vil** arbejde i åbenhed, inviterende og med initiativ.

3. **Vi vil** i et målrettet strategisk samarbejde sikre koordination, helhedstænkning, netværk og dialog på tværs af administrative og geografiske grænser.

4. **Vi vil** udnytte, anerkende og synliggøre synergieffekter geografisk og tematisk.

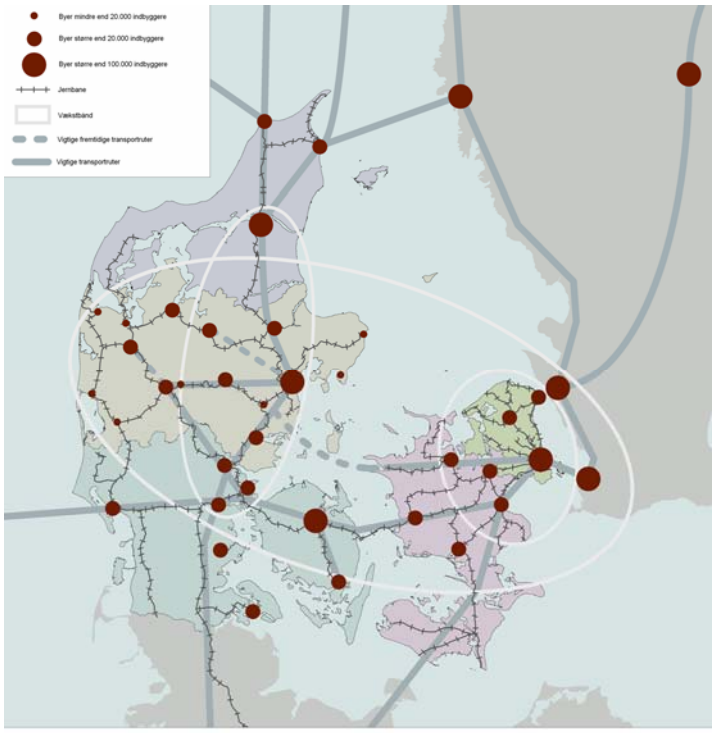
5. **Vi vil** i fællesskab bruge vores direkte og indirekte indflydelse på at påvirke forhold, der har betydning for Region Midtjylland.

6. **Vi vil** forpligte hinanden på at gøre opmærksom på, når initiativer fraviger fællesskabets vision.

3. VISION

Den overordnede vision i Den regionale udviklingsplan:

Region Midtjylland er en international vækstregion i et sammenhængende Danmark i 2030

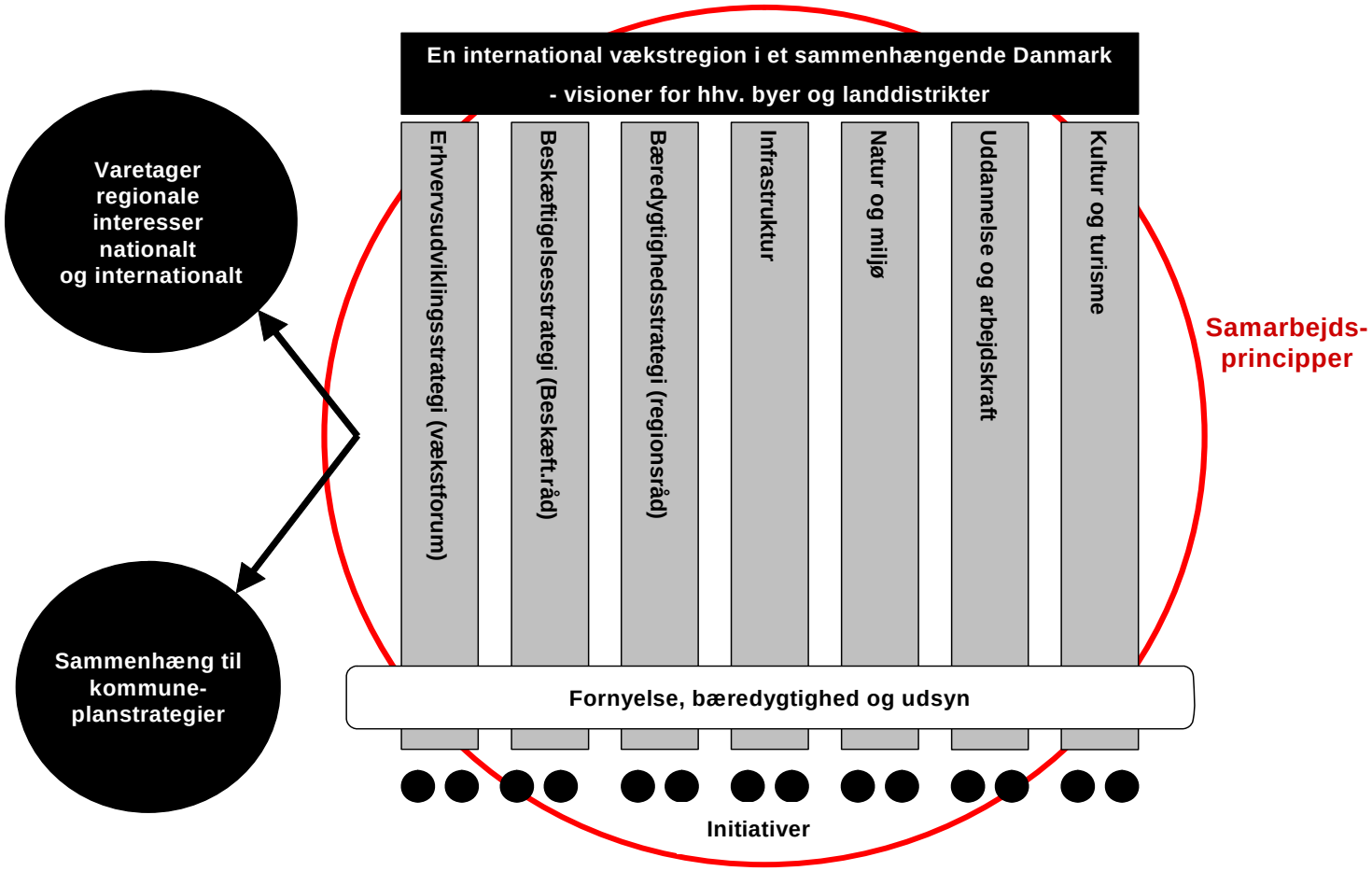

Kommunerne og regionens overordnede vision for udviklingen i Region Midtjylland er styrende for den regionale udviklingsplans virkeområder og virkeliggørelsen af disse områder i forhold til byer, landdistrikter og yderområder.

Det foreslås, at der ligeledes opstilles visioner for, hvordan virkeområderne uddannelse og arbejdskraft, kultur og turisme, natur og miljø samt infrastruktur bidrager til den overordnede vision om Region Midtjylland som en international vækstregion i et sammenhængende Danmark.

[delvisioner udestår, indtil de enkelte virkeområder drøftes i oktober og november 2007 i Kontaktudvalget og Udvalget vedr. Den regionale udviklingsplan].

Et samlet billede af Den regionale udviklingsplan kunne så således ud:

4. ELEMENTER I DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN

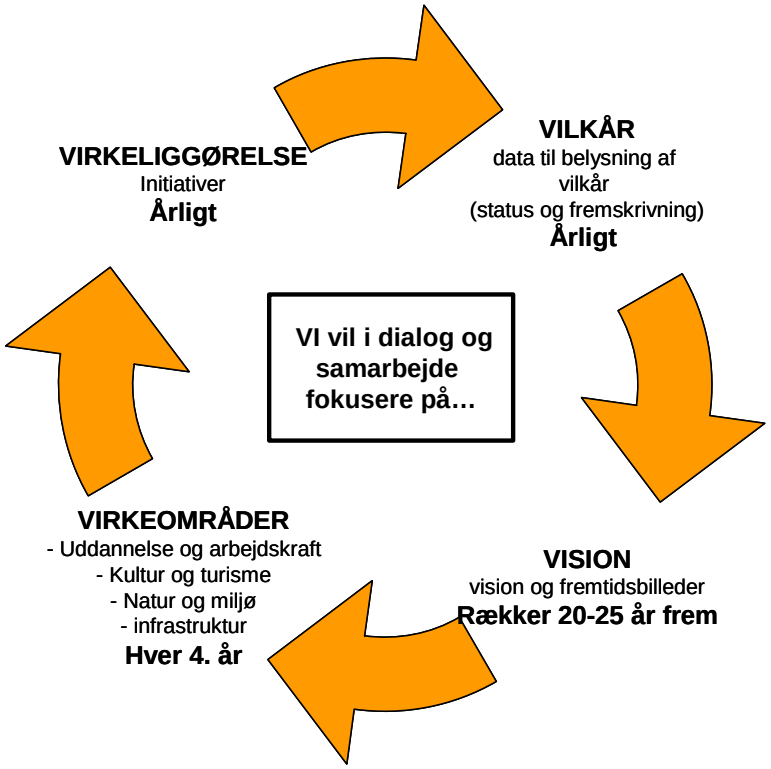
Den regionale udviklingsplan skal ses i sammenhæng med kommuneplanstrategierne og varetage hele regionens interesser nationalt og internationalt på udvalgte områder.

Den regionale udviklingsplan har sin berettigelse, hvor kommuner og region formår at arbejde langsigtet og helhedsorienteret efter en fælles vision.

Den regionale udviklingsplan kan løbende justeres alt efter, hvad regionale aktører er enige om er ønskeligt for Region Midtjyllands udvikling inden for en horisont på 20-25 år.

Den regionale udviklingsplan bygger på analyser af de regionale vilkår bl.a. i forhold til byer og landdistrikter, og beskriver en overordnet vision og samarbejdsprincipper samt den ønskede udvikling for de enkelte virkeområder og virkeliggørelsen af disse.

Beskrivelse af vision, virkeområder og virkeliggørelse af visionen sker i dialog og samarbejde mellem kommunerne og regionen og kan illustreres således:

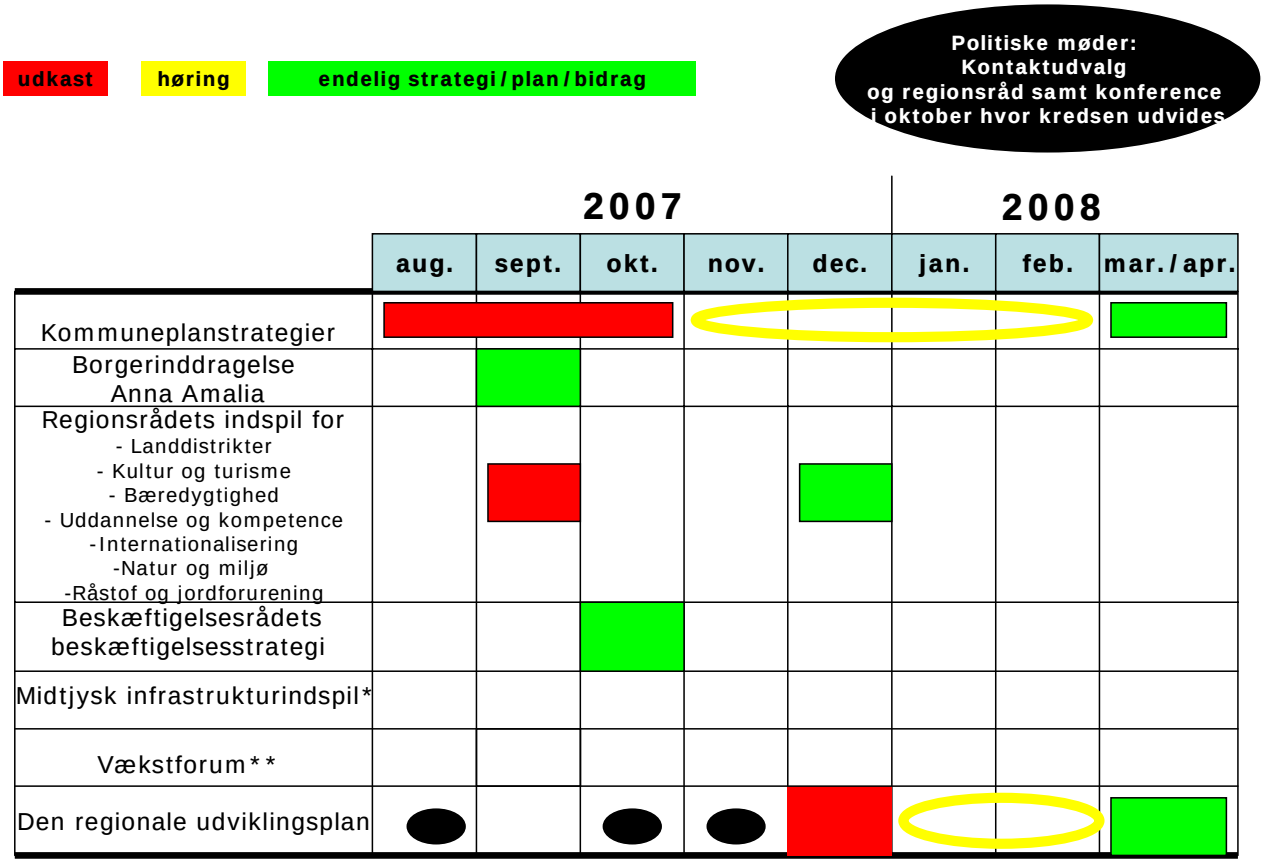
Den regionale udviklingsplan:

- er en vision for den overordnede ønskede udvikling og rækker 20-25 år frem,
- indeholder virkeområder der revideres hver 4. år og tilpasses revisioner af kommuneplanstrategierne,
- er virkeliggørelse i form af initiativer eller projekter. Der gøres status hvert år for at sikre en løbende evaluering samt sikre dialogen og samarbejdet kommuner og region mellem. Relevante kortbilag udarbejdes i overensstemmelse med planlovens intentioner,
- beskriver løbende regionale og lokale vilkår ud fra data og undersøgelser (status og perspektiver).

4. DEN ØNSKEDE UDVIKLING

[indspil for de enkelte områder uddannelse og arbejdskraft, kultur og turisme, natur og miljø udestår og drøftes på det næstkommende møde i Kontaktudvalget og Udvalget vedr. Den regionale udviklingsplan]

Summarisk oversigt over bidrag til Den regionale udviklingsplan:

*) Indspil foreligger.
**) Strategi foreligger. Yderligere bidrag: Vækstforums mulige udmøntning af partnerskabsaftalen med regeringen.